

Gewasbeschermingsbijeenkomsten geven aandacht aan emissie

Anko Postma en Jaap van Wenum

LTO Noord

De gewasbeschermingavonden van LTO Noord hadden tot voor kort een puur technische insteek. Sinds twee jaar is er ook aandacht voor emissieroutes. Telen met toekomst, Schone Bronnen en de noordelijke waterschappen leveren input voor de gewasbeschermingavonden nieuwe stijl.

Om leden op de hoogte te houden van de nieuwste ontwikkelingen in de gewasbescherming, organiseert LTO Noord jaarlijks in de maanden februari en maart gewasbeschermingsbijeenkomsten. Het gaat om ongeveer tien regionale bijeenkomsten voor akkerbouwers en vollegrondsgroentetelers. Adviseurs van DLV-Plant verzorgen er inleidingen over onder meer nieuwe gewasbeschermingsmiddelen, technieken en strategieën voor de bestrijding van ziekten, plagen en onkruiden. Sinds 2003 krijgen deelnemers punten voor hun spuitlicentie als ze naar een bijeenkomst komen. Dit bevordert de opkomst. Jaarlijks nemen circa duizend ondernemers deel.

Samenwerking uitbouwen

In de zomer van 2007 ontstond het initiatief om meer aandacht te gaan schenken aan het thema duurzaamheid, met focus op vermindering van de emissie van gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater. Het idee kwam van Telen met toekomst en Wetterskip Fryslân. Samen wilden ze in de zomer van 2007 drie spuitdemonstraties geven op proefboerderijen in Noord-Nederland en zochten daarvoor cofinanciering en samenwerking bij LTO Noord. Hiermee wilden ze het draagvlak vergroten en meer praktische invulling realiseren. De land- en tuinbouworganisatie kan telers attenderen op de demonstraties en hen stimuleren te komen. Dat hebben we ook gedaan. Het project Schone Bronnen verzorgde een kennisquiz over emissieroutes.

De samenwerking verliep zo naar wens, dat gebrainstormd werd over een vervolg: het laten aansluiten van Telen met toekomst, Wetterskip Fryslân en Schone Bronnen bij de jaarlijkse gewasbeschermingsbijeenkomsten van LTO-Noord. Telers zijn zich steeds meer bewust van de problematiek van emissie van middelen, maar weten nog onvoldoende wat ze ertegen kunnen doen. Tegenwoordig verzorgt Telen met toekomst inleidingen over emissieroutes (onder andere stalling, vullen, spuiten en reinigen van spuitmachines en opslag van middelen) en presenteert resultaten uit eigen onderzoek, zoals over het effect van het in de regen laten staan van een spuitmachine. Schone Bronnen levert hiervoor presentatiemateriaal.

Monitoring oppervlaktewater

Deden er in de eerste ronde bijeenkomsten vijf noordelijke waterschappen mee aan de gewasbeschermingsbijeenkomsten, tegenwoordig zijn het er acht. Het regionale waterschap levert de regiospecifieke emissiecijfers om een discussie op gang te brengen.

De monitoringsgegevens geven de telers veel inzicht in hoe in hun omgeving met gewasbeschermingsmiddelen wordt omgegaan, maar ze roepen soms ook vragen op. Akkerbouwers vragen zich wel eens af of een gevonden concentratie van een gewasbeschermingsmiddel wel van hen afkomstig is. Komen ze niet uit de glastuinbouw of van de gemeente, die onkruid op verhardingen chemisch bestrijdt? Een punt van aandacht is dat het waterschap niet altijd recente gegevens presenteert, maar bijvoorbeeld van twee jaar geleden.

Dat maakt praten soms lastig. Want was het een nat of droog jaar en is een middel toen meer of minder dan normaal toegepast? Het is alweer zo'n tijd geleden, dat telers het niet meer precies weten.

ARTIKEL

Speciaal project Wetterskip Fryslân

Wetterskip Fryslân steekt extra zijn nek uit door nadruk te leggen op de emissieroutes in de aardappelteelt. Het waterschap is om de tafel gaan zitten met de akkerbouwsectie van LTO Noord. Samen is bekeken hoe de monitoring van het oppervlaktewater door het waterschap het best is af te stemmen op middelen die aardappeltelers inzetten.

De eerste monitoring is gedaan en gegevens zijn geanalyseerd. Er moeten nog wel conclusies aan verbonden worden. Wanneer die er zijn, zullen de resultaten aan de telers worden gepresenteerd. Zo ontstaat er een directe koppeling tussen waterkwaliteit en de aardappelteelt.

pakket Emissieroutes ontwikkeld. Een onderwerp dat momenteel wordt onderzocht is kistenbewaring. Kisten worden op het erf schoongespoten. Een teler vroeg zich af of hierdoor middelen in het water terecht komen. Telen met toekomst onderzoekt of dit zo is. Zo ja, dan zal het een nieuw onderwerp voor de bijeenkomsten worden. Nieuw voor een aantal gewasbijeekkomsten begin 2010 is de aandacht voor de sleepdoekspuit. Telers die er ervaring mee hebben opgedaan, zullen hun eigen praktijkervaringen vertellen.

Op deze en andere manieren zal het onderwerp emissie de komende jaren een belangrijke plek houden op de gewasbeschermingsbijeekkomsten.

Positieve reacties

Voor alle partijen is de nieuwe opzet van de bijeenkomsten een succes: LTO Noord heeft een meer gevarieerde bijeenkomst voor de telers en de kennisoverdracht draagt bij aan de convenantdoelen. Telen met Toekomst, Schone Bronnen en waterschappen hebben via de bijeenkomsten een goede toegang tot hun doelgroep en liften mee op het vertrouwen dat LTO onder telers geniet. Een goede volgende stap zou zijn dat gewasbeschermingshandelaren in hun bijeenkomsten ook meer aandacht gaan geven aan duurzaamheid.

De telers blijken ook tevreden te zijn over de gewasbeschermingsbijeekkomsten. In een evaluatie gaven zij de bezochte bijeenkomst gemiddeld ruim een zeven. Circa vijftig procent zegt nieuwe informatie over emissie of emissieroutes te hebben gekregen. Dat de bijeenkomsten nog niet zoveel discussies opleveren onder telers was te verwachten. Het is een relatief nieuw onderwerp. De informatie moet eerst beklijven. Daarna komen de vragen en willen telers meer kennis opdoen.

Spin-off

De samenwerking heeft aardige spin-off opgeleverd, zoals de postercampagne 'Elke druppel telt', die LTO Noord heeft uitgevoerd in samenwerking met brancheorganisatie Agrodix en Telen met toekomst, die telers aan moet zetten tot zorgvuldig handelen. Ook heeft Telen met toekomst een trainings-

Elke druppel telt!

Een druppel van 1 gram overhard gewasbeschermingsmiddel is voldoende om 20 km stoot te vervullen

Voorkom dat gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater komen:

- 1 Reinig de spuit op overhard terrein, op het veld of op een speelplaats zonder overloop
- 2 Blijf bij het reinigen op overhard terrein minimaal 5 meter van de waterkant
- 3 Stel de spuit altijd binnen of op overhard terrein

nelyta TQPPS

De LTO Product Ontwikkeling adviseert om te letten, vooral op een overhard gebied van gewasbeschermingsmiddelen te strippen. TQPPS heeft de draagkracht van de 20 gram spuitstof voor de 100 liter van gewasbescherming te vervullen en adviseert de strippen van hard gewasbeschermingsmiddelen te vermijden.